

ÖMER SEYFETTİN'İN KIZI HATİCE FAHİRE GÜNER ELGEN HANİMEFENDİ İLE FARKLI TARİHLERDE YAPILMIŞ İKİ SÖYLEŞİ

Muhsin Karabay

■ Yıllar önce, Türk Edebiyatı Vakfının Sultanahmet'teki merkezinde bulunduğum bir sırada, Gönen Belediye Başkanı ile heyeti gelmişti. Rahmetli Ahmet Kabaklı Hocamız da oradaydı. Heyet, İstanbul'a, Türk Edebiyatı Vakfı ile birlikte düzenlemek istedikleri Ömer Seyfettin Hikâye Yarışması hakkında görüşmek üzere gelmişlerdi. Kabaklı hocamız böyle bir çalışmayı yapmaktan büyük bir mutluluk duyacaklarını ifade etti. Bu arada ben heyetin Ömer Seyfettin'in mezarını bilip bilmediklerini, onu ziyaret edip etmediklerini sordum. Başta belediye başkanı olmak üzere benim bu sorumu hem büyük bir şaşkınlık hem de büyük bir mutlulukla karşılamışlardı. Bunun hiç akıllarına gelmediğini ve mezarıyla ilgili bilgilerinin de olmadığını söylediklerinde, isterlerse kendilerini onun mezarının bulunduğu Zincirlikuyu Mezarlığı'na götürebileceğimi söyledim. Çok memnun oldular. Bunun üzerine hep birlikte Ömer Seyfettin'in mezarına gidip dualarımızı aziz ruhuna hediye eyledik.

Daha sonra Taksim'de, bugün yıkılan ve şimdi yerine yeniden bir kültür merkezi inşa edilen Atatürk Kültür Merkezi'ne Ömer Seyfettin Hikâye Yarışması Ödül Töreni'ne gitmiştim. Davetliler arasında Ömer Seyfettin'in kızının da olduğunu görünce çok şaşırılmışım doğrusu. Hayatta olduğunu bilmiyordum. Tören sonunda yanına gidip kendisi ile tanıştım. Bana telefon numarasını ve adresini verip evine davet etti. Çok memnun olmuşum. Ancak şimdi hatırlayamadığım sebeplerden Güner Hanım'a ziyarete gidememiş ve ertesi yıl onunla ödül töreninde yine karşılaşmıştık. Beni görünce hemen tanımış ve tatlı bir sitemle "Hani bana gelecektin, gelmedin." dediğinde epeyce utanmıştım. Bugün dahi o ihmalem yüzünden kendimi affedemem.

Türk edebiyatının değerli kalemlerinden Ömer Seyfettin'in kızı Hatice Fahire Güner Elgen, resmî kayıtlara göre 22 Aralık 1917'de doğmuştur. Ona "Güner" adının verilmesini Tahir Alangu kitabında şöyle anlatmaktadır:

“6 Aralık 1916’da, Çanakkale Savaşları’nın en sıkışık günlerinde, biricik çocuğu, kızı ‘Güner’ dünyaya geldi. Arkadaşı Aka Gündüz, bu kızın doğumu üzerine bana şunları anlatmıştı:

‘...Ben o sıralarda Konya taraflarındaydım. Bir mektup yazdı:

Bir kızım oldu. Güttüğümüz ideale uygun bir isim arıyorum.

Diyordu. O sırada elimde ‘Kitâb al-idrâk’ vardı. Onunla meşgûl oluyordum. Orada ‘Güneri’ diye bir kelime gördüm. Güneşin yapraklar arasından sızıp yere vurmasına diyorlarmış. İ harfini çıkardım ‘Güner’ kaldı. Kadınlara ilk Türkçe isim budur. Ondan sonra yayıldı...”¹

Güner Hanım’dan hemen bir randevu alarak ertesi hafta video kameramı, fotoğraf makinemi ve ses kayıt cihazımı da alarak evine gittim. Zaten ilk karşılaşmamızda da onun ne kadar candan ve sıcakkanlı biri olduğunu anlamıştım. Beni çok sıcak karşılamış ve onunla geçirdiğim tatlı sohbetin tadına doyamamıştım. Onunla dostluğumuz ve kendini ziyaretlerim vefatına kadar devam etti. O sadece insanlarla değil hayvanlarla da çok iyi dosttu. Atlar, köpekler ve kediler onun en büyük dostlarıydı. Güner Hanım hayvan sevgisi konusunda da tam olarak babası Ömer Seyfettin’e benzemektedir. Zira Tahir Alangu, *Ömer Seyfeddin: Ülkücü Bir Yazarın Romanı* adlı eserinde, onun, adı Koton ve Radiska olarak geçen köpeğinden bahsederek; “*Ömer Seyfeddin’in, hayvanları, hepsinden çok köpek ve atları sevdiğinde arkadaşları birleşiyorlar.*” diye yazmıştır.²

Güner Hanım’ın da Tampi adında çok güzel, soylu bir kedisi vardı. Pençeleriyle kollarını ve bacaklarını tirmalayarak kanatıp onun canını yaktığı hâlde bundan hiç şikâyetçi değildi. Tabii bu tirmalamalardan en fazla nasibini alanların başında da koltuklar gelmekteydi. Zira onlara da epeyce zarar vermişti. Güner Hanım kedisine çok düşküdü ve bir gün onun hastalanmış olabileceği endişesiyle, biraz da aksi biri olan veterinerine gitmiş ve “*Veteriner Bey, bu benim kedi karnını doyuruyor ve ondan sonra da sürekli uyuyor. Acaba hasta mı, bir problemi mi var, endişe ediyorum?*” deyince, veteriner de ona, gülerek ve hayretle: “*Evet hanımefendi bu bir kedidir, karnını doyuracak, mutlu olacak ve ondan sonra da uyuyacak elbette... Bundan daha tabii ne olabilir? Yoksa sizinle birlikte karşınıza*

1 Tahir Alangu, *Ömer Seyfeddin: Ülkücü Bir Yazarın Romanı*, May Yay., İstanbul 1968, s. 306.

2 Tahir Alangu, *Ömer Seyfeddin: Ülkücü Bir Yazarın Romanı*, May Yay., İstanbul 1968, s. 204.

geçip briç oynamasını mı bekliyordunuz?” demiş. Güner Hanım güzel hasletlere sahip; kasıntısız, kaprissiz, kompleksiz, kibirsiz, mütevazı, kendine güveni son derece sağlam, her türlü insani zaaftan uzak ve nüktedan biriydi.

Güner Hanım aynı zamanda Türkiye'nin ilk kadın şoför ve rallicilerindendi. Siparişleri olan Jaguar marka otomobilleri 1949 yılında İngiltere'den Türkiye'ye gemi ile gönderilmiştir.

Güner Hanım, aşağıdaki röportajda da okuyacağınız gibi kendine göre haklı sebeplerle elindeki fotoğraf ve mektupları zaman zaman yırttığını ve geriye kalanları da yok edeceğini söylediğinde, ne söylediysen onu bu fikrinden vazgeçirememiştim. Onun samimi ve ısrarlı teklifi üzerine hiç yapmadığım hâlde, elinde kalanları yok olup gitmelerine gönlüm razı olmadığı için almak zorunda kalmıştım. Eve gelip de onları incelediğimde gördüm ki bunlar aile içi mektuplaşmalar ve aralarında Güner Hanım'ın çeşitli yaşlarına ait olmak üzere aile fotoğraflarıydı. Ne yazık ki bunlar arasında babası Ömer Seyfettin'e ait olanlar yoktu. Çünkü Güner Hanım onları, kitap çalışması yapacağı zaman Tahir Alangu'ya vermiş ancak onları ne onun sağlığında kendisinden ne de vefatından sonra ailesinden alabilmişti.

Hatice Fahire Güner Elgen Hanım rahatsızlanınca, Yedikule'deki Balıklı Rum Hastanesine kaldırılmıştı. Kendisini hastanede ziyaret ettiğimde hafızası yerinde olmasına rağmen yaşlılığa bağlı sebeplerle de hayli bitkin bir hâldeydi. Yatakta idi ama yine de iyi görünmeye çalışıyordu. Ne yazık ki o dünya tatlısı, dost canlısı, samimiyetin kendisinde vücut bulduğu ve babası aziz yazarımız Ömer Seyfettin'in bize son ve kıymetli hatırası Güner Hanım 30 Kasım 2007 tarihinde ruhunu Hakk'a teslim etti. Vasiyeti olarak kabul edilen arzusu üzerine, 2 Aralık 2007 tarihinde, Şişli-Teşvikiye, Hamidiye Meşrutiyet Camisi'nde ikinci namazını müteakip kılınan cenaze namazının ardından, Zincirlikuyu Mezarlığı'nda babasının mezarına da yakın bir yerde, annesi Câlibe Hanım'ın ve eşi Hayri Bey'in de bulunduğu, A Adası'ndaki sofada toprağa verildi. Allah gani gani rahmet eylesin, mekânı cennet, makamı ali olsun.

Onunla 17 Eylül 2002 ve 19 Nisan 2004 tarihlerinde, “Teşvikiye Cad. Numara: 131, İsmet Apt. Kat: 3 Daire: 4 Teşvikiye-Şişli/İstanbul” adresindeki evinde yapmış olduğum video kayıtlarının metinlerini dergimizin siz kıymetli okuyucularına; ona rahmetler dileyerek ve onu hiç unutmamış olmanın hatırası, hürmeti ve şükran duygularıyla sunuyorum:

Bugün 17 Eylül 2002. Rahmetli hikâyecimiz Ömer Seyfettin'in kızı Güner Elgen Hanım'ın Teşvikiye'deki evindeyiz. Güner Hanım'ı, 2001 yılında İstanbul, Taksim'deki Atatürk Kültür Merkezinde, Ömer Seyfettin Hikâye Yarışması Ödül Töreni'nde tanıştım. Onun hayatta olduğunu bilmiyordum. Epeyce gecikmeyle de olsa bugün de kendisini evinde ziyaret ederek hem bu video çekimini gerçekleştirmiş hem de onun hatıralarını dinlemiş olacağız.

Güner Hanım sizin video kameranızı ve yapmış olduğunuz video kayıtlarını gördüm. Sizin de bu konuya hiç de yabancı olmadığınızı öğrendince daha da rahat

ettim. Babanız vefat ettiğinde siz çok küçüktünüz. Elbette o günleri hatırlayıp değerlendirebilecek bir yaş değil bu. Ama yine de onun kanını taşıyorsunuz. Görmemiş olsa bile babasının büyük bir yazar olduğunu bilmesi eminim insana ayrı bir yaşama gücü ve hayata bakış açısı veriyordur. Kitaplığınızda babanızın çeşitli yayınevleri tarafından basılmış cilt cilt kitapları var. Hatırlayabildiğiniz kadarıyla detaylarıyla hayatınızı, babanızla ilgili bildiklerinizi, annenizi, arkadaşlarınızı, eğitim hayatınızı, çevrenizi, yurt içi ve yurt dışı gezilerinizi, okuduklarınızı anlatmanızı rica edebilir miyim?

Babam vefat ettiğinde üç yaşındaymışım. Ben bir yaşındayken ayrılmıştı babamla annem. Benim anlatacaklarım başkalarını ne kadar ilgilendirir bilemiyorum ama sizin arzunuz üzerine bir şeyler anlatmaya çalışacağım.

Evet doğru. Sizin de dediğiniz gibi anlatacaklarınızla herkesin ilgilenmesini bekleyemeyiz ama unutmayalım ki hatıralar çok önemlidir ve sizin anlatacaklarınız da eminim herkesi değilse de bazı kişileri hem ilgilendirecek hem de bilgilendirecektir. Ben hatıralara çok önem ve değer veren bir okuyucuyum. Dolayısıyla yeni çıkan hatıratları takip etmeye ve onları satın alıp okumaya çalışıyorum. Şimdi sizin anlatacaklarınızı da büyük bir ilgiyle dinleyeceğim ve videoya kaydedeceğim. Sizden özellikle zaman konusunda herhangi bir endişeniz olmadan hayatınızı baştan sonra en küçük yaştan itibaren hatırlayabildiklerinizden başlamak üzere herhangi bir sıra da takip etme gereği duymadan anlatmanızı rica edeceğim. Sizler gibi değerli şahsiyetlerin hayatlarını öğrenmeyi çok arzu ediyorum. Bunlar insanın ufkunu genişletiyor. Biraz önce bana göstermiş olduğunuz Son Kadınlar adlı kitapta da Necati (Güngör) Bey, aralarında sizin de bulunduğunuz önemli hanımlarla olan görüşmelerini bir araya getirmiş, böylece onları bizlere tanıtmış.

Hatıralardan, hatıra kitaplarından bahsettiniz. Ali Canip'te bulunan babamın hatıra defterini Ali Canip Bey babamın ablasına vermiş. Halam da bana verdi. Eski Türkçe tabii... Babamın yazdığı hatıra defterinde annemin aleyhinde birkaç sayfa vardı. Tabii annem de bunları okudu ve çok kızdı. Aldık yok ettik defteri onun elinden. Fakat o sayfaları Tahir Alangu istiyordu. Tahir Alangu da babamın oğlu olsa ancak bu kadar yakın olabilirdi. Babama karşı büyük ilgisi ve saygısı vardı. Genç yaşta, 54-55 yaşında vefat etti. Ben de -benim çoğum, çocuğum yok- kime kalacak, arşiv de yapmıyorum sizin gibi; çıkarıp defteri ona verdim. Fakat defteri ona bir şartla verdim. "Tahir Bey, şu iki sayfayı ne ben hayattayken ne de annem hayattayken yayınlamayın." dedim. Bana söz verdi. Öldüğü vakit defter yok oldu. Gazeteciler peşindeydi, biliyorlardı. Son defterdi. Babamdan o kadar az şey kalmış ki olanlar da halamdaydı. Halamın kiracısı düşmanlık işte, sen getir bahçeye babamın bütün yazılarını yak! Velhasıl yok oldu... Bir gün bir yerde çıktı. Bilgi Kitabevinde eserleri çıkan bir araştırmacı, babamla ilgili bilgileri ortaya çıkardı. Talebeleri sahaflara salıyormuş, yalan yanlış bilgilerle para kazanmak amacıyla... Annemin kudurmuş bir alafrağa kadın olduğuna dair yazılar ortaya çıktı. Bunları istemiyordum. Onlar hakikaten iki ayrı aileden gelen insanlardı. Eskiden bugünkü gibi partiler martiler tanışma imkânları yoktu ki... İşte Doktor Besim Bey'in bir kızı var;

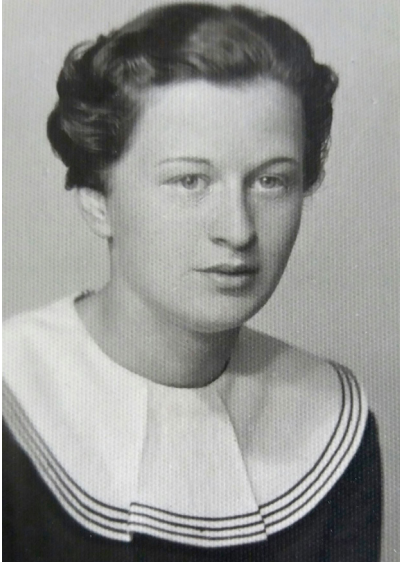
şöyle yeşil gözlü, böyle güzel. Öyle bir evlilik. Birbirlerini görüp tanıma yok. İşte onların evlilikleri de böyle olmuş. Annemi üç kişi istemiş; babam, üvey babam ve Tevfik Ahmet'in oğlu ki annemle yaşıt sayılırmış. Anneannem "Çok genç, olmaz." demiş. Anneme, fotoğraflarını gösterip "Seç al!" demişler. Annem de babamı seçmiş.

Annem babamla görücü usulü evlenmiş. Fakat babamın annesi gayet iyi bir aileden, İstanbullu. Büyükbabam Şevki Bey, İstanbullu muydu bilmiyorum. Ben yanlarında yaşamadım, bilemeyeceğim. İki ayrı dünyanın insanları, uyuşmamışlar. Zaten boşanmalar nasıl oluyor değil mi? Beni dünyaya getirmişler, sonra ayrılmışlar. Hemen önceki taliplerinden biri Faik Bey gene anneme talip olmuş. Bir müddet sonra annem; "Konuşacağım, anlaşacağım." demiş. Fakat büyükbabam buna çok kızmış. O zamanlar öyle görüşüp konuşma, anlaşma var mı? Neyse annem karar kılmış, Mehmet Faik Bey ile evlenmiş. Fakat bir şartla: "Başka çocuk yapmam." deyince, tabii benim de kimsem yok, annem babamdan ayrılmış; Faik Bey de, "Müsaade ederseniz ben de kızınızı evlat edinirim." demiş. Nüfus kâğıdımda babasının ismi "Ömer Seyfeddin, Mehmet Faik evladı" yazılıydı. Eski nüfus kâğıtlarında öyleydi, yenilerde değil. Evlendiğim vakit bu mesele oldu. Babasız falan diye. Üvey babam çok iyi bir adamdı. Onu çok sevdim. "Madem başka çocuk yapmayacaksınız, benim üvey babası olduğumu bilmesin." demiş. Ben bunu 11-12 yaşında öğrendim. Evden giden Kadriye isminde bir hizmetçi kız söyledi. "Sen babanın kızı olduğun mu zannediyorsun, o senin üvey baban." dedi. Tabii bu benim için şok! Onu çok severdim. Büyükanem beni düğünlere götürürdü. Orada mesela çocuklar için "Ne kadar babasına benziyor!" diye söylerlerdi. Ben ise kimseye benzemiyordum. Beni nereden bulmuş bunlar, 6 yaşındaki çocukların kafasında, aklında çok şeyler dönüyor. Acaba beni çingenelerden mi almışlar? Ama çingeneler de mavi gözlü çocuk satmazlar ki... İnsan hissediyor mu ne? Bu gerçeği öğrendiğim vakit annemin üstüne saldırdım. "Sen bunu benden nasıl saklarsın?" diye. Annem, "14-15 yaşına gelmeni bekliyordum, söyleyecektim." dedi. "Senden bir ricam var; babana bunu bildiğini hissettirme." dedi. Yaşım icabı üç sene eski Türkçe okudum. Elime kıraat kitabını verirdi, okuttururdu bana Ömer Seyfettin hikâyelerini. Fakat hiç renk vermezdim. Ben 15 yaşındayken öldü. Öldüğü vakit hiç bilmemiştir bildiğimi. Faik Bey Galatasaray mezunuydu. Lisan bildiği için Ankara'ya çağırılmıştı. İtalyan vapur işletmesinin buradaki bürosunun Türk müdürü idi. Şiddetli bir ateş geçirdi ve verem oldu. Zayıf bir adamdı. Büyükbabam doktordu, tabii teşhisi o koydu. Öyle bir hastalık ki doğrudan doğruya mide ile alakası olan. Perhiz lazımdı, sonunda vereme çevirdi. Zayıf düştü. Almanca da bilmezdi. Allah rahmet eylesin. Almanları hiç sevmezdi. Annem tedavi için onu Almanya'ya, St. Blasien'a götürdü. Orada sanatoryumda kaldı. Annem birkaç kere gitti, İyi olmadı. Sanatoryumun mezarlığı var, oraya gömüldü. Şimalde, Foret Noire dedikleri, Kara Orman'da. Mezar taşında "Mehmet Faik" diye yazılı. Çok iyi bir adamdı, çok... Bulgar Türklerindendi. Mezarının fotoğraflarını üvey amcamın kızlarına verdim, onların öz amcası. Elimde hiç fotoğraf yok. Elimde hiç fotoğraf, mektup tutmuyorum, hepsini yırtıp atıyorum, benim hayatım kimseyi ilgilendirmes diye düşünüyorum. Kimi alakadar edecek ki...

Aslında bu mektup ve fotoğrafları muhafaza etmeniz daha iyi olmaz mı? İnsan biraz da hatıralarıyla yaşıyor değil mi?

Dışarıdaki dolap fotoğraf doludur. Benim hayatım kimi ne alakadar eder? Gazetede okumuş muydunuz acaba? Hasan Saka Bey'in hanımının bütün resimleri siyah bir naylon torbada bulundu. Ben ne Hasan Saka Bey'in hanımıyım ne bilmem ne... İstemem öyle, onun bunun elinde kalmasını mektuplarımın. Bana yazılan mektuplar... Niye bırakayım?

İçlerinde çok özel şeyler yoksa eğer bunlar edebiyatımıza, sanatımıza, kültürümüze ışık tutacak şeylerdir. Belki bizim edebiyatımızda mektupların yayımlanması biraz geç başlamıştır ama sizler Fransız edebiyatını çok iyi tanıdınız; Fransızlar ve İngilizler buna çok önem vermişler. Bende bile şu anda 50-60 kitap var mektuplarla ilgili. Bunlar gerçekten ciddi çalışmalar. Şimdi bulunabildiği kadarıyla şair ve yazarların birbirlerine yazmış oldukları mektuplar yayımlanıyor. Bunlar edebiyatımıza, edebiyat tarihimize de ışık tutuyor, katkıda bulunuyor.

Tabii şair mektupları, yazar mektupları edebiyatımıza ışık tutar, katkısı olur ama benim mektuplar kimsenin ilgisini çekmez. Ben mühim bir insan değilim ki...

Oysa ben onların içinde edebiyatımıza ışık tutacak cümleler olabileceğini düşünüyorum.

Mesela annemin bana yazdığı mektupların hepsini yok ettim. Kocamınkilerin hepsini yok ettim. Onlarda herkesin okumasını istemediğim satırlar vardı. Özel hayatımız belki tanınmış insanlar olsaydık ilgi çekerdi ama biz kimiz ki... Ben kendimi bu kadar görüyorum.

Hayır siz böyle görmeyin. Bakın ben de sizin yaşadığınızı öğrenince çok memnun oldum ve bugün de buraya geldim.

Bu anlattıklarım da benden size yadigâr...

Sizden en azından yeni isimler öğreniyorum. Bu isimler de eminim yarın başka çalışmalarını da beraberinde getirecektir. Bunlar önemlidir.

Eskiden benim çevrem çok genişti fakat artık bitti. Beni kimse tanımıyor. Şimdi artık konuşurken bile, "Hadi artık çabuk bitir lafımı!" diyorlar.

Artık yeni nesiller bazı isimlere çok yabancı olduklarından sizin kıymetinizi anlamayabilirler.

Siz şimdi bu videoyu çekiyorsunuz. Yarın Ömer Seyfettin'in kızı diye merak ederler düşüncesiyle kayıt yapıyorsunuz fakat inanın bunlar hiç kimsenin umurunda bile değil. Yalnız öyle şeyleri merak eden kişilerin sayısı pek fazla değil. Bir gün Avrupa'dan gelirken pasaportumu polise verdim. "Ömer Seyfettin'in kızı mısınız?" demez mi! Evet, dedim. O kadar hoşuma gitti ki adamın lise tahsili var herhâlde. İlk mektepte de birkaç hikâyeye okumuş belki, aklında kalmış babamın ismi.

Bunların hiçbiri bizim için ölçü olmaz. Biz yine de kültürümüze, sanatımıza ulaştığımızda sahip çıkmaya çalışıyoruz. Bu insanların sayısının pek fazla olması beklenmez.

Babamın Fransız ansiklopedisinde ismi var. Hayatta iken bir isim yapmış. Altı satır ama onu öven sözler. Babam ekol yapmış, öz Türkçe yazmış. Kocaları burada görev yapan hanımların bir dernekleri var. İstanbul'da kimisi çocuk bakımı, kimisi dikiş, kimisi resim, kimisi briç ile meşgul oluyor. Böyle sosyal faaliyetleri var. Bir Fransız ansiklopedisinde babamın ismini görmek onları çok şaşırttı. Seyahatler düzenliyorlar. "Çok yaşlıyım gidemem." diyorlar. "Sen bizden gençsin!" diyorlar. "Bakın," diyorum, "Çocuklar ben Miterrand ile aynı yaştayım, Papa'nın da ablasıyım. Yalan değil, Miterrand ile aynı senede doğmuşuz. Papa da benden dört yaş küçük."

Babamın vefatından sonra hayat devam etti. Annem genç kadındı o zaman, 37 yaşındaydı. Annem tekrar evlendi. İş ortamında tanıdığı İş Bankası'nın Bursa'daki ipek fabrikalarında görevli, Âli İşbay isminde birisi ile tanışıp evlendi. Ben de o zaman 16 yaşındaydım. "Niye evleneceksin, kime ne hesap vereceksin?" dedim. "Olmaz, sen varsın, yapamazsam boşanırm." dedi. Dokuz sene evli kaldılar ve boşandılar nitekim.

Anneniz ne kadar da medeni cesarete sahip bir insanmış değil mi? Üç evlilik yapmış...

Annem erkek gibi bir kadındı. "Ben marşandiz treni gibiyim." derdi. Tüccar kadın, tüccar kafalı. Ona bu tüccarlık kafası nereden gelmiş? Bende hiç yoktur.

Güner Elgen, annesi Câlibe Hanım'la.

Siz o zamanlar nerede oturuyordunuz? Annenizin iş yeri neredeydi?

Mısır Apartmanı'nda oturuyorduk. Annemin terzihanesi de oradaydı. Altmış Rum kızı çalışıyordu atölyesinde. Ben o zamanlar ata binmeye meraklıydım, ata gidiyordum. Oysa annem onun işini takip etmemi istiyordu. Allah göstermesin kadınlarla iş görmek bana göre değil. Kadınlarla uyuşamam ben zaten. Daha fazla erkek olacaktım zaar. Anneme "Ben bu işi yapamam!" dedim. "Kızım, babandan sana servet kalmadı, ne yapacaksın?" dedi. "Baytar olurum." dedim. "Bari babam gibi doktor ol!" dedi. "Şapka öğrensin!" dediler. Ben o vakit küçüğüm tabii. Annem çok az çalıştı, 12 veya 14 sene. Paris'te de namı vardı, ismi temiz biriydi, kredisi vardı. Ben neden sonra Paris'e gittiğimde bana "Mat-mazel Câlibe" derlerdi. Onlarla oturup

konuştuk bana annemi sordular. Tabii annem o zaman işi bırakmıştı. Annem harpte bıraktı işini. Allah rahmet eylesin Neyyire Neyir Hanım ona filmlerden elbise resimleri getirirdi.

Güner Hanım, biraz da eğitim hayatınızdan bahsedebilir misiniz?

Ben Notr Dame de Sion'a gittim. Annem benim Türk, Türklük, nasyonalist bir ortamda yetişmemi istemedi. Daha çok kozmopolit bir muhitte yetişmemi istedi. Babama benzememi istemiyordu. Tanınmış Musevi bir doktor vardı, aynı katta oturuyorduk. Beni pek severdi. "Güner'ciğim, maviş kızım." derdi. Hasta olduğum vakit de bana bakardı. Büyük babam da ölmüştü zaten. Annem beni kendi işinde çalıştırıp şapkacı yapmak istiyordu. Ama ben hiç istemiyordum. Gittim ona ağladım. O da anneme, "Câlibe, sen çıldırdın mı kuzum? Bu kızın bronşları zayıf, her dakika bronşit oluyor. O kumaşlardaki tüyler onun sağlığına zararlıdır." dedi. Annem de deliye döndü ve bunun üzerine de ısrardan vazgeçti. Bana bir at aldı ve ben Harbiye'ye ata gitmeye başladım. 64 senesinde annemin ölümünden bir sene evvel üç kadın Avrupa'ya gittik. Ya o yolda ölseydi diye düşünüyorum.

Kim kim gitmişsiniz?

Bakın daha kırkı çıkmadı. Fuat Ağralı adında bir maliye vekilimiz vardı. Onun yeğeni, ablasının kızı, benden çok büyük. Kuzini arkadaşım, kuzini öldü ve beni onun yerine koydu, akıl hocamdı. Notre Dame de Sion'da da uzun zaman

kâtibelik ve hocalık yaptı. Yeni öldü, daha bu ayın yirmi üçünde kırkı çıkacak. O ve annemle birlikte üçümüz. İnşallah benim ölüm ilanım gömüldükten sonra çıkacak.

Allah gecinden versin...

Her şeye hazırım. Mezarım hazır, ismim yazılı, doğum tarihim yazılı. Hoş bir şey değil. Bizim dinimize uygun değil ama yaptım bunları. Ama ölüme de hepimiz her an hazır olmalıyız. Benim arkamdan bunları yapmaya hiç kimsem yok, kim uğraşacak? (Yakında bulunan Teşvikiye Camisi'ni kastederek) Bu camiden kalkmak istemem. Bizim burada aşağıda bir pembe cami vardır, Valikonağı'nın aşağısında, oradan kaldırsınlar istiyorum.

(Güner Hanım Mısır'a giderken dostlarının portre fotoğraflarını bir karton üzerine yapıştırarak orada onları hatırlamak istemiş. O karton üstündeki fotoğraflardakilerin kimler olduklarını tek tek söyleyerek haklarında bilgiler verdi. Bu arada onlardan birisi de annesinin yani Câlibe Hanım'ın babası olan Doktor Besim Edhem Bey idi. Kendisinin bir Mason olduğunu ve Maçka Mezarlığı'nda gömülü olduğunu söyledi. Besim Bey, Güner Hanım 13 yaşında iken orada toprağa verilmiş.)

Annemin annesi, yani anneannem Eyüp'te babasının yanında gömülüdür. Maalesef annem mezarlarına hiç sahip çıkmadı, ben çıktım. Hepsinin yeri belli ve hepsi de bakımlı artık benden sonra ne olacak onu bilemiyorum. Annemin mezar taşında kocamın soyadı yazıyor yani "Câlibe Elgen". Annem seyahate çıkmak istediğinde soyadı yüzünden çok zorluk çıkardılar. Belediye Başkanı Lütfi Kırdar yardımcı oldu. Aksi hâlde seyahate çıkamıyordum.

Bugün 24 Nisan 2004. Değerli hikâyecimiz rahmetli Ömer Seyfettin'in kızı Güner Elgen'in Teşvikiye Caddesi, 131 numaradaki İsmet Apartmanı'nda, 3. katta, 4 numaradaki dairesindeyiz. Maalesef ülkemizin pek iyi tanımadığı Güner Hanım'ı geç de olsa tanıma mutluluğuna erdim. Daha önce yapmış olduğumuz bir video kaydı vardı. Bugün o kayda devam ediyoruz. Güner Hanım bize hatıralarını anlatmaya devam edecek. Biraz önce, bu bölgenin, Nişantaşı adlı bir dergisini karıştırırken orada önemli, meşhur grafik ressamlarımızdan ve aynı zamanda reklam afişleri ressamı da olan İhap Hulusi Görey ile ilgili bir sergi haberi gördüm. Güner Hanım'ın İhap Hulusi'yi de tanıdığını ve aile dostları olduğunu öğrendim. Bugünkü sohbetimize buradan devam edeceğiz.

Önce İhap Bey'in kardeşi heykeltıraş Yavuz Bey'den bahsedeyim size. Belçika'da okumuş, İstanbul'a dönmüş, birçok proje gerçekleştirmiş. Bunlardan, İstanbul Üniversitesinin merkez binasında, rektörlüğün önündeki Atatürk ve Gençlik Anıtı da onun projelerinden biridir. O heykelde, Atatürk'le birlikte bir elinde meşale tutan bir genç kız ve bir delikanlı vardır. Bir toplantıda Yavuz ile eşi karşımda oturuyorlardı. Aralarında bir şeyler konuşuyorlardı. Daha sonra Yavuz Bey'in eşi Nazan Hanım, konuştukları şeyi açıkladı. Bu Atatürk heykeli için poz verecek bir genç kız arıyorlarmış. Onun için Yavuz'a beni tavsiye ettiğini söyledi ve bunu bana teklif etmesini önermiş. Yavuz Bey'in projesi

Güner-Hayri Elgen

kazanmış fakat kız için önce Günseli Başar'ı düşünmüşlerse de sonradan vücut yapısından dolayı heykele uygun olmadığı için bir arayışa girmişler. Ben de spor yaptığımdan vücut yapım itibarıyla Nazan Hanım beni uygun görmüş. Yavuz Bey'in de teklifi ile bu gerçekleşti. Yani o heykeldeki genç kız için stüdyosunda mayo ile poz verdim. Çamurdan kalıplar alındı. Bunların fotoğrafları vardı, onları size gösterebilirim. O heykel Rusya'daki heykellere benzer. Koca baldır, koca kollar, göğüsler... Rusya'da hele metronun içinde gördüğüm heykeller gibi... Bunu pek fazla bilen yoktur ancak çok yakınlarım bilir. İhap Hulusi çok eski ahbabımızdı. Kocam gibi Mısırlı Türklereydi. İlk karısı anemin ahbabı idi. Sonra boşandılar.

Bu bölgede başka tanıdığınız kimler var?

Çok sevdiğim değerli bir arkadaşım var. Hâle Kuntay. Tiyatro Mütercimidir. Birçok tercümesi vardır ve aynı anda birçok tiyatrodan bu tercümeleri oynanmaktadır. Cemal Kuntay'ın gelini idi. Fakat o eşinden boşandı.

Güner Hanım eşiniz Hayri Bey'den de bahsedecektiniz?

Eşim Mısır'dan. Osmanlı Devri'nde Mısır'a yerleşmiş bir Osmanlı ailesine mensuptu. Mısır'da arazileri vardı. O zamanlar bir kanun çıktığı için ailesi Mısır vatandaşlığına geçtiğinden dolayı kendisine haksızlıklar yapıldı. Askerî okula girdikten dört ay sonra Mısırlı diye askeriyeden çıkarmak istediler. Anadan babadan Türk oğlu Türk fakat kabul etmediler. Yazık oldu Hayriye. Üç sene Kağızman'da, dört sene Lüleburgaz'da, beş sene de Ankara'da kaldık. Bir atım vardı. Oraya götürmüştüm fakat Ankara'nın iklimi bana uyumuyordu, sık sık hasta oluyordum ama güzel günler geçirdik. Birçok fotoğraf çektim. Bir gün gelin de o fotoğraflardan istediklerinizi size vereyim çünkü onları yırtıyorum. Onlar kime kalacak? Ben öldükten sonra hepsini çöpe atarlar.

Güner Hanım bunu geçen görüşmemizde de söylemişsiniz ama bunlar sadece sizin için değil, edebiyat tarihimiz için de, hatıralar açısından da çok önemlidir. Bunlar kültürümüzün birer parçasıdır. Ben hiçbir yerden, hiç kimseden hiçbir şey almam. İsterim ki her şey onların evinde kalsın, her eşya yerine yakışır.

1947 yılında Mısır'a gittim. Eşim Hayri Bey'in ailesi oradaydı. Tabii o zaman fakir bir memleketten geliyorum. Beni iki gün sonra bir düğüne götürdüler. Çakıl taşı gibi kıymetli taşlar, zümrütler, pırlantalar... Âdeta masallar âlemindeki düğünler gibi bir ortama düştüm. Ağzım açık bakıyorum bu vaziyete. Eltim, "Beğenmedin mi?" diye sordu. "Beğendim ama buraya gelirken yüzlerin-

de, gözlerinde sinekler olan çocukları gördüm ama şimdi burada büyük bir refah var. Siz Pompei'nin son günlerini yaşıyorsunuz.” dedim. Tabii bunu söylediğime de pişman oldum. Benim eltim, çok espritüel diye, orada bulunan kadınlara bunları söylemiş. İsmim komüniste çıktı. Ben mücevhere düşkün bir insan değilim. Bütün takılarımı, ziynet eşyalarımı da dağıttım. İsviçre'ye gittik.

Güner Elgen, Muhsin Ertuğrul ile

Fotoğraf makinem *Leica'ma* bir objektif alıyordum. Annem görünce “Ne yapacaksın bunu, çok pahalı, üstünde yok başında yok!” diye karşı çıktı. Üstüm başım eskir fakat bunlar kalır. Benim mantalitem buydu. Babama çok benziyorum galiba bu şeylerde. Babam da öyleymiş. Eminim onunla çok iyi anlaşırdık. Kimse aramıza giremezdi. Alaycı, her şeyi hafiften alan, meraklı... Ben okulda kompozisyonda çok iyiydim. Bir hocamız vardı, “Tabii babasının kızı!” derdi.

Güner Hanım, Muhsin Ertuğrul ve Neyyire Neyir Hanım'la ne kadar yakınlığınız ve dostluğunuz oldu? Onu da anlatabilir misiniz lütfen?

Annemle Neyyire Neyir Hanım çok iyi ahabap idiler. Kalp zarı iltihabından 43 yaşında öldü. Penisilin onun vefatından bir sene sonra çıktı ortaya yani kurtulabilirdi, çok güçlü bir kadındı. Çok iyi bir kadındı. Daha önce söylemiştim. Annemin bir terzi atölyesi vardı. O, filmlerden ve fotoğraflardan elbise modellerini anneme getirirdi, ona çok yardımı dokundu, çok iyi bir hanımdı. Annem çok severdi. Daha küçük bir kızken tiyatroya gitmeye başlamıştım. Mektepten çıkar çıkmaz Mısır Apartmanı'ndan doğru tiyatroya giderdim ve Hâzım'la, Muammer'le çok samimiyet içindeydik. Fakat daha sonraları, 15-16 yaşına gelince annem bırakmadı, “Koca kız oldun!” diye göndermedi.

Güner Hanım, size sağlıklı günler temenni ederken, bana kıymetli vakitlerinizi ayırarak anlatmış olduğunuz hayat hikâyenizle birlikte hatıralarınız için çok teşekkür ederim.

Ben de merak edip ilgi göstererek evime kadar geldiğiniz için size çok teşekkür eder, çalışmalarınızda üstün başarılar dilerim.